

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА**

Факультет історії, політології і міжнародних відносин

Кафедра політичних інститутів та процесів

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Кількісні і якісні методи в політологічному дослідженні

Освітньо-наукова програма “Політологія”:
третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти

Спеціальність **052 Політологія**

Галузь знань **05 Соціальні та поведінкові науки**

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від 27 серпня 2020 року

ЗМІСТ

1. Загальна інформація.
2. Анотація до курсу.
3. Мета та цілі курсу.
4. Компетентності.
5. Результати навчання.
6. Організація навчання курсу.
7. Система оцінювання курсу.
8. Політика курсу.
9. Рекомендована література.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Кількісні і якісні методи в політологічному дослідженні
Рівень вищої освіти	Третій (освітньо-науковий)– доктор філософії (PhD)
Викладач (-і)	Дерев'янку Сергій Миронович
Контактний телефон викладача	+38(034)259-61-46
Е-mail викладача	serhii.derevianko@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Цикл професійно-наукової підготовки. Вибіркова
Обсяг дисципліни	3 кредити ECTS, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/index.php?mod=course&action=ReviewOneCourse&id_cat=54&id_cou=8921
Консультації	Упродовж вивчення курсу щосереди з 14.00 до 16.00 год.
2. Анотація до курсу	
<p>Навчальна дисципліна «Кількісні і якісні методи в політологічному дослідженні» є вибірковою дисципліною освітньо-наукової програми підготовки доктора філософії за спеціальністю 052 Політологія, яка викладається у 3 семестрі в обсязі 3 кредитів ECTS. Курс розроблено таким чином, щоб надати учасникам необхідні знання, обов'язкові для того, щоб аспірант розумів кількісні і якісні методики в політологічному дослідженні, напрямки практичного застосування дослідницьких знань, особливості використання наукового інструментарію для оцінки, аналізу і проектування політичної системи з урахуванням українського контексту.</p>	
3. Мета та цілі курсу	
<p>Мета курсу: формування у аспірантів знань про новітні тенденції та арсенал якісних та кількісних методів наукового дослідження, що лежать в основі реалізації науково-дослідницької роботи, про методологію і процедурні особливості якісних і кількісних методів, про підготовку до практичного використання конкретних методів.</p> <p>Основними завданнями навчальної дисципліни є:</p> <ul style="list-style-type: none"> – засвоїти концептуальні засади наукового пізнання, – вивчити новітні методологічні напрями і течії; – оволодіти кількісними і якісними методами політологічних досліджень. <p>На основі отриманих теоретичних знань передбачається:</p> <ul style="list-style-type: none"> – виробити у аспірантів навички формування і використання усвідомленої методологічної позиції наукового дослідження; застосовувати отримані теоретичні знання у науково-дослідній роботі; – удосконалити вміння вести пошук, добір та опрацювання наукової інформації джерел і літератури з теми дослідження; формулювати методологічну основу та засади дослідження; робити узагальнення і висновки; грамотно використовувати понятійний апарат, термінологію, професійну лексику. 	
4. Компетентності	
Інтегральна компетентність	
<p>ПК01 Здатність розв'язувати комплексні проблеми професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності у політичній сфері, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних політологічних знань та/або професійної практики. із застосуванням теорій та методів політичної науки.</p>	
Загальні компетентності	
<p>ЗК01. Знання предметної області та розуміння професійної діяльності.</p>	

- ЗК02. Здатність фахово спілкуватися державною та іноземною мовами як усно, так і письмово у процесі наукової комунікації та досліджень.
- ЗК03. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.
- ЗК04. Здатність до пошуку, обробки та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК05. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
- ЗК06. Вміння виявляти, ставити та розв'язувати проблеми.
- ЗК07. Здатність працювати в міжнародному контексті.

Спеціальні (фахові, предметні) компетенції

- СК01. Комплексне розуміння природи та значення політики як специфічного виду людської діяльності та особливої сфери пізнання, включаючи розвиток уявлень про політику та її сучасні інтерпретації.
- СК02. Поглиблене знання нормативної та позитивної політичної теорії, політичного аналізу, порівняльної та прикладної політології та володіння категорійно-понятійним та аналітично-дослідницьким апаратом сучасної світової політичної науки.
- СК03. Комплексне застосування широкого спектру політологічних понять, теорій і методів до аналізу владно-політичних відносин політичних акторів, інститутів та ідей, політичних систем та режимів, політичної поведінки у різних контекстах їх функціонування, відповідно до певного історичного або сучасного контексту.
- СК04. Комплексне розуміння особливостей реалізації влади у різних політичних системах та застосування широкого спектру політологічних теорій, концептів і методів для аналізу політики на місцевому, національному та міжнародному рівні.
- СК05. Комплексне застосування політологічного мислення для розв'язання теоретичних та практичних проблем у політичній сфері, опису, пояснення й оцінювання політичних процесів та явищ у різних історичних, соціальних, культурних та ідеологічних контекстах.
- СК06. Комплексне застосування інструментарію нормативної та емпіричної політичної теорії та методів політичної методології, порівняльної та прикладної політології, міжнародних та глобальних студій у професійній діяльності.
- СК07. Здатність конструювати дизайн, розробляти програму та виконувати комплексні політологічні дослідження з використанням сучасних методів, технологій та інструментарію політичного аналізу.
- СК08. Здатність презентувати результати теоретичних і прикладних досліджень для фахівців та нефахівців.

5. Результати навчання

- Результатами вивчення навчальної дисципліни «Кількісні і якісні методи в політологічному дослідженні» мають бути отримання таких знань, умінь та навичок:
- РН01. Опанувати універсальними навичками дослідника, зокрема застосування сучасних інформаційних технологій, розробки, організації та управління науковими проектами та/або науковими дослідженнями, презентації їх результатів у професійному середовищі через сучасні форми наукової комунікації (академічні наукові публікації, семінари, конференції), в засобах масової інформації та в публічній сфері у національному та міжнародному контексті.
- РН02. Мати системний науковий світогляд та філософсько-культурний кругозір, який включає розвинене критичне мислення, професійну етику та академічну доброчесність, повагу різноманітності та мультикультурності.
- РН03. Комплексно розуміти природу та значення політики як специфічного виду людської діяльності та особливої сфери пізнання, включаючи розвиток уявлень про політику та її сучасні інтерпретації.
- РН04. Знати на поглибленому рівні нормативну та позитивну політичну теорію, політичний аналіз, порівняльну та прикладну політологію та володіти категорійно-понятійним та аналітично-дослідницьким апаратом сучасної світової політичної науки.
- РН05. Комплексно застосовувати широкий спектр політологічних понять, теорій і методів

до аналізу владно-політичних відносин політичних акторів, інститутів та ідей відповідно до певного історичного або сучасного контексту.

РН06. Комплексно розуміти особливості реалізації влади у різних політичних системах та використовувати міждисциплінарні підходи, сучасні політологічні теорії, концепти та методи аналізу політики на місцевому, національному та міжнародному рівні.

РН07. Конструювати дизайн, розробляти програму та виконувати комплексні політологічні дослідження з використанням широкого кола прикладних методів, технологій та інструментарію аналізу.

Результати навчання відповідають вимогам восьмого рівня Національної рамки кваліфікації (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-%D0%BF/paran12#n12>), за яким особа, яка завершила навчання на ОП третього рівня вищої освіти повинна мати здатність демонструвати значну авторитетність, інноваційність, високий ступінь самостійності, академічну та професійну добросовісність, послідовну відданість розвитку нових ідей або процесів у передових контекстах професійної та наукової діяльності. Результатом навчання повинна бути здатність до безперервного саморозвитку та самовдосконалення.

6. Організація навчання курсу

Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	20
семінарські заняття / практичні / лабораторні	10
самостійна робота	60

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
третій	політологія	другий	вибірковий

Тематика курсу

Тема 1. Цілі та завдання курсу “Кількісні і якісні методи в політологічному дослідженні”

Тема 2. Загальна характеристика якісних і кількісних досліджень в політології

Тема 3. Методологічні засади якісних досліджень в політології

Тема 4. Спостереження як метод збору даних в якісному дослідженні

Тема 5. Індивідуальні методи опитування в якісному дослідженні

Тема 6. Групові методи опитування в якісному дослідженні

Тема 7. Проективні методики і техніки якісного дослідження

Тема 8. Етика проведення якісних досліджень.

Тема 9. Описові статистики.

Тема 10. Класифікація та призначення статистичних критеріїв. Нормальний розподіл.

Перелік питань для обговорення на лекції та семінарських заняттях, список літератури для підготовки до кожного заняття та завдання для самостійної роботи, перелік індивідуальних науково-дослідних завдань та вимоги до їх виконання визначені робочою навчальною програмою навчальної дисципліни та розміщені в системі дистанційного навчання.

7. Система оцінювання курсу

Загальна система оцінювання курсу	Структура розподілу балів передбачає: 1) відповіді на семінарських заняттях – 20 балів (не менше двох оцінок на п'яти семінарських заняттях); 2) написання контрольної письмової роботи – 20 балів; 3) виконання індивідуального науково-дослідного
-----------------------------------	--

	<p>завдання – створення та представлення графічної презентації з визначеної проблеми політологічного характеру відповідно до теми дисертаційної роботи – 10 балів (з них 7 балів – за проєкт, 3 бали – за представлення)</p> <p>Загальна кількість – 50 балів.</p> <p>Підсумковий контроль – іспит, проводиться згідно графіку навчального процесу в останній місяць семестру і виставляється за результатами виконання аспірантом передбачених навчальною програмою видів робіт – 50 балів</p> <p>Разом – 100 балів</p>
Вимоги до письмової роботи	<p>Виконання письмової роботи передбачає:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) повторення аспірантами лекційного матеріалу та отриманих знань при підготовці та проведенні семінарських занять, самостійного опрацювання рекомендованої літератури з питань, що виносяться на модульний контроль; 2) написання письмової роботи передбачає виконання аспірантами в аудиторії індивідуального завдання, що вимагає: <ul style="list-style-type: none"> – виявлення розуміння сутності понять і термінів – 5 балів; – вміння структурувати основні принципи та методи наукового дослідження – 5 балів; – знання теоретичних засад, завдань, методів – 10 балів; <p>Загальна кількість – 20 балів.</p>
Семінарські заняття	<p>Відповідь студента на семінарському занятті оцінюється за п'ятибальною системою за визначеними програмою навчальної дисципліни критеріями.</p> <p>Усна відповідь може бути доповнена наочними посібниками, зокрема, візуалізованою презентацією (обсягом 10-15 слайдів), зміст та використання якої оцінюється окремо.</p>
Умови допуску до підсумкового контролю	<p>Аспірант допускається до підсумкового контролю (за навчальним планом – іспит) за умови повного виконання всіх видів роботи, передбачених програмою навчальної дисципліни.</p>
8. Політика курсу	
<p>Політика вивчення навчальної дисципліни “Кількісні і якісні методи в політологічному дослідженні” передбачає набуття аспірантами визначених компетентностей через: аудиторну (лекції, семінарські та практичні заняття) та позааудиторну роботу (самостійне опрацювання окремих тем, підготовка до семінарських занять, виконання індивідуальних науково-дослідних завдань, використання можливостей системи дистанційного навчання, виробнича практика).</p> <p>Консультації викладача, відпрацювання студентами пропущених аудиторних занять, отриманих незадовільних оцінок та подачі індивідуальних робіт – середа, 14.00–16.00 год.</p> <p>У випадку встановлення вияву академічної недобросовісності викладач пропонує аспірантові повторно виконати передбачений навчальною програмою курсу вид роботи.</p>	

9. Рекомендована література

Нормативно-правові акти

- Про вищу освіту: Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII. Відомості Верховної Ради. 2014. № 37–38. Ст. 2004 ; поточна ред. – Ред. від 25.09.2020. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>
- Про науку і науково-технічну діяльність: Закон України від 26.11.2015 р. № 848-VIII. Відомості Верховної Ради України. 2016. № 3. Ст. 25. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19#Text>

Підручники і навчальні посібники:

- Артемчук Г. І. Методика організації науково-дослідної роботи: навч. посіб. К.: Форум, 2000. 270 с.
- Білуха М.Т. Методологія наукових досліджень: підручник. К.: АБУ, 2002. 480 с.
- Боришполец К.П. Методы политических исследований: Учеб пособие для студентов вузов. Москва: Аспект, 2005. 221 с.
- Вступ до політичної аналітики: навч. посіб. / кол. авт.; за заг. ред. С. О. Телешуна. К.: Вид-во НАДУ, 2006. 220 с
- Гавриленко О. П. Методологія наукових досліджень: навч. посіб. 2008. 172 с.
- Горбатенко І. Ю. Основи наукових досліджень: підручник / І. Ю. Горбатенко, Г. О. Івашина. Херсон, 2001. 342 с.
- Грищенко І. М. Основи наукових досліджень: навч. посіб. /І. М. Грищенко, О. М. Григоренко, В. А. Борисейко. К.: КНТЕУ, 2001. 185 с.
- Іщенко М.П., Деркач Ж.В. Політологія: питання теорії і методики: навч.-метод. посібник. Черкаси, 2006. 318 с
- Кирилюк Ф.М. Політологія. Навчально-методичний комплекс. К.: Центр навч. літ-ри, 2004. 620 с.
- Крушельницька О. В. Методологія та організація наукових досліджень: навч. посіб. К.: Кондор, 2006. 206 с.
- Кушнарєнко Н. М. Наукова обробка документів: підручник / Н. М. Кушнарєнко, В. К. Удалова. К.: Вікар, 2003. 328 с.
- Мокін Б.І. Методологія та організація наукових досліджень: навч. посіб. Вінниця. 2014. 180 с.
- Основи наукових досліджень. Організація самостійної та наукової роботи студента: навч. посіб. / Я. Я. Чорненький, Н. В. Чорненька, С. Б. Рибак та ін. К.: ВД «Професіонал», 2006. 208 с.
- Палеха Ю. І. Основи науково-дослідної роботи: навч. посіб. Київ. 2013. 336 с.
- П'ятницька-Позднякова І. С. Основи наукових досліджень у вищій школі: навч. посіб. / І. С. П'ятницька-Позднякова. К., 2003. 116 с.
- Політична наука: Методи досліджень: підручник / [О. А. Габрієлян та ін.]; за ред. О. А. Габрієляна. К.: ВЦ «Академія», 2012. 320 с.
- Політична аналітика в державному управлінні: навч. посіб. / С. О. Телешун, Ю. Г. Кальниш, І. В. Рейтерович, О. Р. Титаренко. К.: НАДУ, 2012. 228 с.
- Політична думка ХХ – початку ХХІ століть: методологічний і доктринальний підходи: підручник: у 2-х т. / за заг. ред. Н. М. Хоми; [Т. В. Андрущенко, О. В. Бабкіна, В. П. Горбатенко та ін.]. Львів: «Новий Світ-2000», 2016. Т. 1. 516 с.
- Романчиков В. І. Основи наукових досліджень: навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2007. 254 с.
- Стеченко Д. М. Методологія наукових досліджень: підручник / Д. М. Стеченко, О. С. Чмир. 2-ге вид., перероб. і доп. К.: Знання, 2007. 317 с.
- Філіпенко А. С. Основи наукових досліджень: конспект лекцій: навч. посіб. К.: Академвидав, 2005. 208 с.

- Свердан М. М. Основи наукових досліджень: навч. посіб. / М. М. Свердан, М. Р. Свердан. Чернівці: Рута, 2006. 352 с.
- Філософія та методологія науки: підручник / І. С. Добронравова, Л. І. Сидоренко. Київ: ВПЦ “Київський університет”, 2008. 223 с.
- Шейко В. М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності: підручник / В. М. Шейко, Н. М. Кушнарєнко. 5-те вид. К.: Знання, 2006. 307 с.
- Шишка Р. Б. Організація наукових досліджень та підготовки магістерських і дисертаційних робіт: навч. посіб. Харків: Еспада, 2007. 368 с.
- Шишкіна Є.К., Носирєв О.О. Методологія наукових досліджень: навч. посіб. Харків. 2014. 200 с.
- Якісні дослідження в соціологічних практиках: навчальний посібник / За ред. Н.Костєнко, Л.Скокової. К.: Інститут соціології НАНУ, 2009

Монографії та статті

- Байме К. Політичні теорії сучасності. Пер. з нім. М.Култаєвої та М.Бойченка. Київ: Стилос, 2008. 396 с
- Бебик В.М. Базові засади політології: історія, теорія, методологія, практика К., 2000.
- Беззуб'як М. Й. Дослідження політичних відносин методом контент аналізу // Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата політичних наук за спеціальністю 23.00. 01 – Теорія та історія політичної науки. Київ, Інститут політичних та етнонаціональних відносин, 2003. 18 с.
- Бойко-Бойчук Л. Синергетика як методологічний підхід у дослідженні соціальних наук // Людина і політика. 2003. №5. С.56-63.
- Бурдяк В.І. Теоретичні і методологічні проблеми політологічних досліджень. Част. I – II. Чернівці: Рута, 2007.
- Булгаков В. А. Мережний підхід як методологія дослідження політичних систем. Політологічний вісник. Київ, 2011. № 56. С. 234-243.
- Говлет М., Рамеш М. Дослідження державної політики: цикли та підсистеми політики. Львів, Кальварія, 2004. 245 с.
- Головатий М.Ф. Мистецтво політичної діяльності. К., МАУП, 2002.
- Горбатєнко В. П. Політичне прогнозування: теорія, методологія, практика. К.: Генеза, 2006. 395 с.
- Дєнісенко І.Д. Методологія політичних досліджень у сучасному науковому дискурсі: стратегії вдосконалення // Сучасне суспільство. 2016, Випуск 2 (12). С. 74-81.
- Дерєв'янкo С. Наукове прогнозування політичних процесів. Державна політика в гуманітарній сфері: Матеріали круглого столу. Івано-Франківськ: вид-во “Плай”, 2001. С. 26-31.
- Єріна А.М. Методологія наукових досліджень / А.М. Єріна, В.Б. Захожай, Д.Л. Єрін. К.: Центр навч. літ., 2004. 212 с.
- Завершинский К.Ф. Методологическая комплементарность в исследовании символических матриц динамики политических институтов // Полис. 2003. №1. С.39-49.
- Зелєнько Г. І. Методологія порівняльних досліджень. Науковий часопис Національного педагогічного університету ім. М. П. Драгоманова. Київ, 2010. Вип. 3. С. 184–189.
- Кармазіна М., Могилєвець О. Становлення і розвиток порівняльної методології в політологічних дослідженнях // Політичний менеджмент. 2006. №5. С.3-17.
- Кальниш Ю.Г. Політична аналітика в державному управлінні: теоретико-методологічні засади: монографія. Київ: Вид-во НАДУ, 2006. 272 с.
- Кирилюк Ф. М. Новітня політологія. К.: Центр учбової л-ри, 2009. 564 с.
- Кухта Б.Л. Політична влада та її рішення. Львів: ЦПЛ. 2006. 240 с.
- Кустовська О. В. Методологія системного підходу та наукових досліджень: курс лекцій / О. В. Кустовська. Тернопіль, 2005. 256 с.

- Малигіна В. Д. Методологія наукових досліджень. Рівне. 2016. 247 с.
- Неліпа Д.В. Системний аналіз в політології: теорія, методологія, практика. Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. Київ: Центр учб. л-ри, 2011. 311 с.
- Паніотто В. Харченко М. Методи опитування. "ВД «Києво-Могилянська академія»", 2018. 235 с.
- Польовий М. А. Політичні процеси: теорія та практика моделювання: монографія. Одеса: Фенікс, 2011. 288 с.
- Рубанов, В. В. Теорія та методологія політичної аналітики: монографія. Харк. нац. ун-т ім. В. Н. Каразіна. Харків: ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2012. 234 с.
- Сучасні методи та інструменти політичної науки: колективна монографія (за результатами серії теоретичних і практичних воркшопів у рамках проекту “Удосконалення методів та інструментів політології в Україні: вплив університетів країн Вишеградської четвірки” від 13–15 вересня 2019 року) / за наук. ред. Віталія Литвина. Львів: Львівський національний університет імені Івана Франка, 2020. 296с.
- Філіпенко А.С. Основи наукових досліджень. Конспект лекцій. К.: Академвидав, 2004. 208 с.
- Шубін С. Політичний маркетинговий аналіз як метод дослідження політичних процесів // Політичний менеджмент. 2005. №2. С.127 - 137.

Викладач _____ С. М. Дерев'янку